

brengt niet mede, dat belanghebbende bij het onderzoek dezer stukken door het rapporterende lid van de raad dan wel bij het in de loop van de instructie aan diens collega's uit te brengen rapport moet worden betrokken, doch alleen dat hij van de gang van het onderzoek op de hoogte moet worden gehouden en in de gelegenheid dient te worden gesteld tempore utili zijn opmerkingen nopens de verzamelde gegevens in te dienen.

3. In een tuchtprocedure is het horen van belanghebbende door het tot aanstelling bevoegde gezag als

een voorschrift stricti juris te beschouwen.

Dit voorschrift is te verstaan in die zin, dat het tot aanstelling bevoegde gezag verplicht is zelf tot het verhoren van de betrokken ambtenaar over te gaan.

Wanneer het tot aanstelling bevoegde gezag om redenen van dienstbelang meent een of meer van zijn leden met het verhoor van de betrokken ambtenaar te moeten belasten, mag het daartoe alleen met eerbiediging van voormeld beginsel overgaan, terwijl de rechten van belanghebbende moeten zijn gewaarborgd.

In de zaak 35-67

A.J. VAN EICK,

voorheen ambtenaar van de Commissie van de E.G.A.,

wonende te Ispra-San Giacomo (Varese-Italië), Cascine Maria Teresa,

bijgestaan door Mr. M. Slusny, advocaat bij het Hof van Beroep te Brussel, docent aan de Vrije Universiteit aldaar,

domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij Mr. E. Arendt, Centre Louvigny, 34 b/IV, rue Philippe II,

verzoeker,

tegen

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

krachtens artikel 9 van het Verdrag van 8 april 1965 in de plaats getreden van de Commissie van de E.G.A.,

vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur J. Utermann, als gemachtigde,

ten deze domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij
H. Manzanares, secretaris van de Juridische Dienst van de
Commissie van de Europese Gemeenschappen, 2, Place de
Metz,

verweerster,

betreffende een verzoek tot

a) nietigverklaring

- van de door de tuchtraad gevolgde procedure;
- van het door de tuchtraad op 23 juni 1967 uitgebrachte advies;
- van het door de Commissie op 4 juli 1967 genomen besluit, houdende ontslagverlening aan verzoeker,

b) betaling van achterstallige bezoldiging en vergoeding van geleden materiële en immateriële schade;

heeft

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste Kamer),

samengesteld als volgt :

A. M. Donner, Kamerpresident,
R. Monaco (Rapporteur) en J. Mertens de Wilmars, Rechter,
Advocaat-Generaal : K. Roemer,
Griffier : A. Van Houtte,

het navolgende

A R R E S T

gewezen.

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN EN HET RECHT

I — De feiten en de procesvoering

Overwegende dat de Commissie van de E.G.A. op 5 april 1967 besloot een tuchtprocedure te openen tegen de heer A.J. Van Eick, wetenschappelijk ambtenaar in de rang A 6, verbonden aan het Centrum te Ispra;

ARREST VAN HET HOF VAN 11 JULI 1968

dat de tuchtraad op 13 april 1967 in kennis werd gesteld van een door de Commissie omtrent bepaalde tegen Van Eick ingebrachte feitelijke bezwaren uitgebracht rapport; dat de raad op 28 april 1967 besloot te dier zake een onderzoek in te stellen en op 23 juni 1967 een met redenen omkleed advies nopens de in casu op te leggen maatregelen heeft uitgebracht;

dat dit advies als volgt is geformuleerd :

- a) *De wijze waarop Van Eick zich van zijn werkzaamheden in de bibliotheek heeft gekweten :*

Overwegende voor zoveel betreft de wijze waarop Van Eick zich van zijn werk in de bibliotheek van de vestiging te Ispra heeft gekweten : dat van hem in zijn nieuwe werkkring, in aanmerking genomen de hoedanigheden welke tot zijn aanwerving hebben geleid en de rang, waarin hij was ingedeeld, een daadwerkelijke bijdrage aan de door zijn dienst te vervullen taken kon en mocht worden verwacht;

Overwegende dat hij, afgezien van enkele kortdurende werkzaamheden die uitdrukkelijk van hem moesten worden gevraagd, ter verzekering van de afdoening der aan hem toevertrouwde lopende werkzaamheden geen enkel initiatief aan de dag heeft gelegd, ja, zelfs zulks uitdrukkelijk heeft geweigerd, aanvoerende dat bedoelde werkzaamheden niet van zijn niveau waren;

Overwegende dat wanneer een ambtenaar dienaangaande twijfel mocht koesteren, zulks hem in geen geval ontheft van de verplichting de uit zijn ambtelijke taak voortvloeiende werkzaamheden te verrichten;

.....

- b) *Ongeoorloofd verzuim en gebrek aan zorgvuldigheid :*

Overwegende dat de feiten niet zijn weersproken behoudens voor zoveel betreft de afwezigheid gedurende het tijdvak van 18 tot 26 augustus, hebbende Van Eick destijds een desbetreffende geneeskundige verklaring overgelegd;

Overwegende dat Van Eick meermalen is geweest op zijn veelvuldig verzuim en op zijn veelvuldige ambtelijke tekortkomingen — welke vroeger reeds aanleiding gaven hem te berispen —;

.....

- c) *Het niet terugzenden van een beoordelingsrapport :*

Overwegende dat dit feit is komen vast te staan en niet is betwist — behoudens dat Van Eick tijdens de besprekingen op zich nam alsnog ten spoedigste voor terugzending zorg te dragen —;

Overwegende dat blijkens dit feit aan de zijde van Van Eick van gebrek aan goede wil kan worden gesproken;

- d) *Ten aanzien van de gezamenlijke bezwaren :*

Overwegende dat de gezamenlijke tegen Van Eick ingebrachte bezwaren schromelijke nalatigheid in het vervullen van zijn ambtelijke verplichtingen inhouden;

Overwegende dat zijn gedrag evenwel mede kan zijn beïnvloed door de ernstige teleurstelling welke hij zegt te hebben ondervonden, toen in 1962 werkzaamheden waarop hij zich had toegelegd kwamen te vervallen;

dat de tuchtraad op grond van een en ander het navolgende advies heeft uitgebracht :

— dat bij redelijke afweging van de omstandigheden van het geval aan A.J. Van Eick de in artikel 86, lid 2, sub e, van het Statuut omschreven tuchtmaatregel, te weten terugzetting naar de rang A 7 met plaatsing in salaristrap 6, ware op te leggen;

Overwegende dat de voorzitter van de tuchtraad bij nota van 26 juni 1967 dit advies aan de Commissie heeft uitgebracht met de navolgende toelichting :

„Ondanks de ernst van de feiten, welke de raad aanleiding geven oplegging van een der meest ernstige in het Statuut voorziene tuchtmaatregelen voor te stellen, zouden de leden van de raad en ik zelf Van Eick gaarne in de gelegenheid zien gesteld een nuttige bijdrage aan het werk der Commissie te leveren;”

dat de Commissie inmiddels op 22 juni 1967 de heer Buurman had aangewezen om, namens de Commissie, Van Eick op grond van artikel 7 van bijlage IX van het Statuut van de ambtenaren te horen;

dat Buurman bij rapport van 29 juni 1967 heeft vastgesteld, dat Van Eick niet — in voege als dit artikel bedoeld — had kunnen worden gehoord;

Overwegende dat de Commissie ter zitting van 4 juli 1967 besloot het dienstverband van Van Eick met ingang van 1 augustus 1967 te beëindigen;

dat in de aan dit besluit ten grondslag gelegde overwegingen :

— alle overwegingen, welke de tuchtraad in zijn advies aan ieder der tegen Van Eick ingebrachte bezwaren had gewijd, worden *overgenomen* met uitzondering van de tweede overweging betreffende het niet terugzenden van het beoordelingsrapport,

— de overwegingen van het advies „ten aanzien van de gezamenlijke tegen Van Eick gerezen bezwaren” als volgt worden *gewijzigd* :

„dat de gezamenlijke tegen Van Eick ingebrachte feitelijke bezwaren verzuim in de vervulling van zijn ambtelijke verplichtingen opleveren dat te ernstiger moet worden beoordeeld nu de instelling hem meermalen heeft gewezen op de gebiedende noodzaak wijziging te brengen in zijn, — hem als wetenschappelijk ambtenaar niet passend gedrag —, zulks evenwel vruchteloos;

dat daarom termen aanwezig zijn te zijnen aanzien de strengste tuchtmaatregel, namelijk die voorzien in artikel 86 sub f) van het Statuut van de ambtenaren, toe te passen;”

dat dit besluit, vervat in een door de heer Funck getekende brief van 5 juli 1967, welke op 13 juli 1967 uit Brussel werd verzonden — Van Eick op 15 juli 1967 heeft bereikt;

dat hij op 13 oktober 1967 ter griffie van het Hof het onderhavige beroepschrift heeft ingediend;

Overwegende dat verzoeker op 11 maart 1968 heeft verzocht kosteloos te mogen procederen;

dat het Hof, gezien de door verweerster op 29 maart 1968 ingediende opmerkingen en de Advocaat-Generaal gehoord, bij beschikking van 3 april 1968 dit verzoek heeft toegewezen voor zoveel de kosten een bedrag van Lfr 15 000 niet te boven gaan;

dat de Griffier bij brief van 14 mei 1968 aan verzoekers raadsman heeft medegedeeld, dat het Hof (Eerste Kamer) er de voorkeur aan zou geven, indien deze som „bij afloop der zaak zou worden geliquideerd, ten

ware bijzondere kosten aanleiding mochten geven om een voorschot te verzoeken”;

Overwegende dat het Hof (Eerste Kamer), gezien het rapport van de Rechter-Rapporteur en de Advocaat-Generaal gehoord, besloot niet tot instructie over te gaan;

dat de zaak ter terechtzitting van 15 mei 1968 is bepleit;

dat de Advocaat-Generaal ter terechtzitting van 12 juni 1968 zijn conclusie heeft genomen;

II — Conclusie van partijen

Overwegende dat *verzoeker* concludeert dat het den Hove behage :

- „1. Nietig en van onwaarde te verklaren :
de door de tuchtraad gevolgde procedure;
het advies van de tuchtraad van 23 juni 1967;
het besluit der Commissie van 4 juli 1967 tot ontslag van verzoeker;
2. Te verstaan, dat verzoeker er ingevolge vernietiging van het besluit der Commissie recht op heeft om met ingang van 1 augustus 1967 in het genot te worden gesteld van zijn bezoldiging en van alle aan zijn ambtelijke status verbonden voordelen;
3. De wederpartij voor zoveel nodig te veroordelen tot betaling van het uit dezen hoofde verschuldigde bedrag van Bfr 100 000, behoudende verzoeker zich evenwel in zoverre voor de eis in de loop van het geding aan te vullen;
4. De wederpartij te veroordelen om aan verzoeker, ter vergoeding van door hem geleden materiële schade, te betalen een bedrag van Bfr 25 000, behoudende verzoeker zich voor de eis voor zoverre in de loop van het geding aan te vullen;
5. De wederpartij te veroordelen om aan verzoeker, ter vergoeding van door hem geleden immateriële schade, te betalen een bedrag van Bfr 100 000, behoudende verzoeker zich voor de eis voor zover in de loop van het geding aan te vullen;

Overwegende dat *verweerster* concludeert dat het den Hove behage :

- „— het beroep ontvankelijk, doch niet-gegrond te verklaren;
- het mitsdien af te wijzen;
- de kosten ten laste van verzoeker te laten behoudens artikel 70 van het Reglement voor de procesvoering;

III — Middelen en argumenten van partijen

De ontvankelijkheid

Overwegende dat *verweerster* geen middelen van niet-ontvankelijkheid heeft opgeworpen;

Ten aanzien van de hoofdzaak

A — Het verzoek tot nietigverklaring

Overwegende dat de middelen en argumenten van partijen kunnen worden samengevat als volgt :

1. *Schending van artikel 4, lid 2, van Bijlage IX van het Statuut van de ambtenaren*

Verzoeker heeft er op gewezen, dat een ambtenaar die zich voor de tuchtraad heeft te verantwoorden op grond van dit voorschrift getuigen kan oproepen. Bij brief van 1 juni 1967 verzocht hij de raad verscheidene getuigen te horen; de raad besloot evenwel alleen de door verzoeker opgeroepen getuige Van Scheepen te horen.

Verweerster antwoordt als volgt :

- Anders dan in het beroepschrift wordt gesteld heeft de tuchtraad niet slechts de heer Van Scheepen, doch ook de heren Kramers en Ritberger als door verzoeker opgeroepen getuigen gehoord.
- Het is niet juist, dat de tuchtraad gehouden is over te gaan tot het verhoor van alle getuigen, welke een ambtenaar die zich tuchtrechtelijk heeft te verantwoorden, wenst op te roepen, immers :
 - a) de in het Statuut voorziene tuchtprocedure draagt een administratief, ja inquisitoir karakter — de tuchtraad zelf is alleen maar een adviserend orgaan van het tot aanstelling bevoegd gezag — ;
 - b) men kan niet in alle gevallen verlangen, dat tot oproeping van bepaalde getuigen ten verhoore door de raad zal worden overgegaan, niet namelijk wanneer de feiten nopens welke men ieder der getuigen wenst te horen, niet zodanig duidelijk omschreven zijn, dat de raad zich omtrent de opportuniteit van hun verhoor een oordeel kan vormen.

Zodanige duidelijke omschrijving was in verzoekers brief van 1 juni 1967, houdende het verzoek bepaalde getuigen te horen, niet aan te treffen.

Verzoeker zegt voor repliek :

- In antwoord op het eerste argument van verweerster :
 - dat de raad weliswaar drie van de door verzoeker opgeroepen getuigen, en niet slechts één enkele, heeft gehoord, doch dat hij in genoemde brief om het verhoor van ten minste acht getuigen had verzocht.
- Ten aanzien van het tweede argument van verweerster :
 - a) dat men blijkens de redactie der artikelen 4, lid 2, en 5 van Bijlage IX van het Statuut er kennelijk op bedacht is geweest de rechten der verdediging zoveel mogelijk met waarborgen te omringen en voor een onpartijdige, contradictoire procedure heeft willen waken, juist in verband met het hybridische karakter van de tuchtraad, college dat zowel met het nemen van rechtsbeslissingen als met onderzoek belast is. Wanneer de tuchtraad volgens artikel 6 een onderzoek op tegenspraak kan gelasten, terwijl geen enkele andere vorm van onderzoek is voorzien, dan moet men concluderen dat de procesvoering voor dit college geenszins „inquisitoir” mag heten;
 - b) dat in de brief van 1 juli 1967 de feiten nopens welke de getuigen moeten worden gehoord wel degelijk waren omschreven : naast de

namen dier getuigen zijn telkens de nodige gegevens vermeld. Het valt trouwens niet wel in te zien waarom de raad drie dezer getuigen wel heeft willen horen, terwijl zij allen op dezelfde manier waren opgeroepen. En voorts kan zelfs de korte termijn welke aan de raad was gelaten om aan het tot aanstelling bevoegd gezag advies uit te brengen geen grond opleveren voor het — trouwens niet met redenen omklede — besluit slechts drie der acht opgeroepen getuigen te horen.

Verweerster heeft doen zeggen voor dupliek, dat in een procedure als de onderhavige het beginsel van procesvoering op tegenspraak zeer wel kan worden geëerbiedigd, ook al heeft aan de auteurs dezer voorschriften een soort inquisitoire procedure voor ogen gestaan, namelijk wanneer, zoals in casu, aan betrokkene alle stukken worden medegedeeld en het hem te allen tijde vrijstaat opmerkingen en verzoeken in te dienen.

Verzoeker heeft ermede volstaan zijn brief van 1 juni 1967 — houdende het verzoek bedoelde getuigen te horen — vergezeld te doen gaan van een lijst van niet minder dan 45 stukken — waarmede hij volgens zijn zeggen de tuchtraad heeft willen inlichten —, met de summiere toelichting, dat hij een hele reeks getuigen wenste te zien gehoord nopens de feiten waarop deze stukken achtereenvolgens betrekking hadden. In plaats van zelf een omschrijving te geven van de feiten waarover hij de getuigen wenste te zien gehoord, heeft hij het vrijwel aan de tuchtraad overgelaten deze feiten aan de overgelegde stukken te ontleen. Hij heeft trouwens tegen het hem bij brief van 13 juni 1967 medegedeelde besluit van de raad om slechts een deel der opgeroepen getuigen te horen in de loop van de tuchtprocedure geen bezwaar gemaakt, noch ook aangegeven welke feiten zijns inziens op het door de raad uit te brengen advies van invloed konden zijn. De door verzoeker genoemde noodzaak de termijn van inzending van 's raads advies aan het tot aanstelling bevoegde gezag in acht te nemen is op het besluit slechts een deel der opgeroepen getuigen te horen niet van invloed geweest.

2. Schending van artikel 6 van Bijlage IX van het Statuut

Verzoeker heeft met name betoogd :

- dat het onderzoek, waartoe de tuchtraad krachtens dit voorschrift besloot, geen contradictoir karakter heeft gedragen;
- dat verzoeker bij het door een van 's raads leden gegeven exposé betreffende het project-Bird niet aanwezig is geweest en dienaangaande geen opmerkingen heeft kunnen maken.

Verweerster heeft hierop als volgt geantwoord :

- Tijdens zijn eerste, op 28 april 1967 gehouden, zitting, besloot de tuchtraad een onderzoek in te stellen, dat met name zou betreffen bepaalde in het „rapport aan de raad” aangehaalde stukken, welke niet bij dat rapport waren gevoegd. Verzoeker is van dit besluit bij brief van 8 mei 1967 op de hoogte gesteld. Hij heeft afschriften

ontvangen van alle aan de raad toegezonden stukken en in een aantal tot de raad gerichte brieven zijn standpunt nopens de inhoud dier stukken bepaald. De raad heeft verzoeker bovendien een afschrift doen toekomen van de processen-verbaal van alle zittingen, zodat verzoeker de procesgang volledig heeft kunnen volgen. Het door de tuchtraad bevolen onderzoek heeft dan ook onmiskenbaar een contradictoïr karakter gedragen.

- De tijdens de derde zitting gegeven uiteenzetting nopens het project-Bird maakte deel uit van de beraadslagingen van de raad welke ingevolge artikel 6, lid 2, van Bijlage IX van het Statuut een geheim karakter dragen.

Verzoeker heeft naar aanleiding van het door de tuchtraad gehouden onderzoek doen zeggen voor replek, dat hem stellig „a posteriori” afschriften van de processen-verbaal van 's raads zittingen zijn toegezonden; afschriften van de door de rapporteur verrichte handelingen van onderzoek heeft hij echter niet ontvangen. Verzoeker was er niet bij aanwezig toen de rapporteur inzage nam van de in het introductief rapport bedoelde correspondentie en daarvan een resumé opstelde om er bepaalde conclusies aan te verbinden. Hij heeft daarom de voortgang dezer verrichtingen slechts a posteriori kunnen volgen, zodat daaraan niet — zoals wenselijk ware geweest — een eigenlijk contradictoïr karakter kan worden toegekend.

Verweerder heeft zulks bestreden door er op te wijzen dat alle door de Commissie aan de Raad toegezonden stukken volledig aan verzoeker zijn medegedeeld en dat hij toen tevens de gelegenheid heeft gehad opmerkingen in te dienen. Er heeft trouwens geen bijzondere zitting plaatsgehad tijdens dewelke de rapporteur verzoekers correspondentie heeft ingezien en evenmin was sprake van „handelingen van de rapporteur”, waarin van de inzage dier stukken proces-verbaal is opgemaakt.

Verzoeker heeft nopens de omtrent het project-Bird gegeven uiteenzetting opgemerkt, dat verweerder er niet mee kan volstaan te zeggen, dat dit exposé tijdens een raadkamerzitting van de tuchtraad is gegeven, om daaruit vervolgens af te leiden dat het van 's raads beraadslaging deel uitmaakt. Beraadslaging veronderstelt immers, dat vooraf over de feiten kon worden gedebatteerd. Bedoelde uiteenzetting bracht in het beraad der leden van de tuchtraad een nieuw element, namelijk een onder dekking van het raadkamergeheim en met gesloten deuren gehouden getuigeverhoor. Er is derhalve sprake van een bijzonder frappante schending van de rechten der verdediging, temeer omdat :

- verzoeker had gevraagd vier getuigen te horen nopens zijn werkzaamheden ten gunste van het project-Bird (brief van 1 juni 1967), terwijl de raad besloot geen dier getuigen te horen;
- bedoeld exposé is gegeven door een lid van de tuchtraad en cumulatief van deze functie met de hoedanigheid van getuige niet geoorloofd is.

Verweerster stelt nader, dat van een uiteenzetting nopens het project-Bird geen sprake is geweest; er is alleen een kort exposé gegeven nopens het „object” van het rapport-Bird. Een getuigeverklaring in de eigenlijke zin des woords is dan ook niet afgelegd; er is slechts enige elementaire wetenschappelijke informatie verstrekt ten einde de leden van de raad, die niet een zelfde wetenschappelijke vorming hebben genoten als de auteur van het exposé, beter in staat te stellen het rapport-Bird (een der stukken waarover het onderzoek ging) te begrijpen. Deze informatie maakt duidelijk deel uit van het geheime beraad van het college.

3. *Schending van de rechten van de verdediging*

Verzoeker doet opmerken dat nu de getuigen in de ochtend en in de vroege namiddag van 21 juni 1967 zijn gehoord, zijn raadsman slechts drie kwartier de tijd heeft gehad om zijn pleidooi voor te bereiden, zodat hij geen pleitnota heeft kunnen opstellen. De tuchtraad heeft bovendien van zijn pleidooi noch een stenografisch verslag noch een samenvatting doen opmaken. Bij gebreke daarvan heeft de Commissie :

- haar besluit genomen zonder de door verzoeker voor de tuchtraad aangevoerde argumenten te kennen;
- zich geen rekenschap kunnen geven van de draagwijdte van de in het proces-verbaal genoemde stukken welke bij de afloop van het pleidooi alsnog in het geding zijn gebracht.

Verweerster merkt naar aanleiding hiervan het volgende op :

- Een pleidooi voor de tuchtraad is slechts één bestanddeel van de verdediging, welke wordt voorbereid naar gelang de werkzaamheden van de tuchtraad voortgang vinden. Het door de raad uitgebrachte rapport is op 14 april 1967 aan verzoeker betekend en op 8 mei is hem medegedeeld, dat het verhoor der getuigen en het pleidooi op 21 juni 1967 waren bepaald. Hij had derhalve meer dan twee maanden de tijd om zijn verdediging voor te bereiden.
- Van de vier belangrijkste getuigen zijn er drie in de ochtend van 21 juni gehoord, waarna de zitting voor de eerste maal gedurende twee uren is geschorst. Verzoekers raadsman had derhalve de beschikking over voldoende tijd om een pleidooi voor te bereiden en daarin de conclusies waartoe het verhoor van het merendeel der getuigen aanleiding gaf, te verwerken. De drie kwartier welke op het verhoor van de laatste getuigen zijn gevolgd, hadden kunnen worden besteed om aan het aldus voorbereide pleidooi de laatste hand te leggen. Het schijnt voorts vooral in strafprocedures regel te zijn, dat het pleidooi onmiddellijk op het getuigenverhoor volgt.
- Verzoeker heeft van deze bezwaren trouwens tijdens de behandeling geen middel gemaakt. Integendeel, in zijn verzoekschrift heeft hij naar voren gebracht, dat hetzelfde pleidooi „de tuchtraad voldoende overtuigend is voorgekomen om eenstemmig een voorstel tot terugzetting in rang te doen”.

- Wat betreft de gestelde onmogelijkheid een pleitnota op te stellen — en de consequenties daarvan — : er behoeft slechts op te worden gewezen, dat een pleidooi volgens de bepalingen van het Statuut en Bijlage IX alleen voor de tuchtraad en niet voor het tot aanstelling bevoegde gezag bestemd is. Verzoeker heeft ook niet, zoals hem vrijstond, verzocht een pleitnota te mogen overleggen, doch gemeend in de aanvang van zijn pleidooi zijn erkentelijkheid te moeten uitspreken over het feit, dat de tuchtraad tijdens zijn werkzaamheden voortdurend blijkt had gegeven voor zoveel mogelijk objectiviteit bij het onderzoek te willen waken.
- Ten slotte valt niet wel in te zien welk belang met een overdreven formalisme als door verzoeker verlangd kan zijn gediend, wanneer het tot beslissing geroepen gezag bovendien ingevolge artikel 7, lid 3, van voormelde Bijlage tot verhoor van betrokkene overgaat.

Verzoeker heeft doen zeggen voor repliek, dat verweerster stellende dat verzoekers advocaat „meer dan twee maanden de tijd had om de verdediging en het pleidooi voor te bereiden”, twee duidelijk onderscheiden begrippen verwart. Het is immers duidelijk, dat het in artikel 4, lid 1, van Bijlage IX van het Statuut voorkomende woord „verdediging” niet is te lezen als een ander woord voor „pleidooi”; het moet worden verstaan in de zin van het tweede lid van genoemd artikel, volgens hetwelk de ambtenaar aan de tuchtraad zijn schriftelijke of mondelinge opmerkingen kan voorleggen, getuigen mag oproepen en zich door de verdediger van zijn keuze mag doen bijstaan. Een „pleidooi” daarentegen is een mondelinge uiteenzetting, gebaseerd op de in de verschillende gedingstukken neergelegde schriftelijke conclusies en weren.

Het is anderzijds volgens verzoeker onjuist, dat zijn verdediger twee uur en drie kwartier de tijd zou hebben gehad om zijn pleidooi voor te bereiden. In de eerste plaats pleegt een advocaat zijn pleidooi niet voor te bereiden voordat hij alle gegevens betreffende de instructie voor zich heeft, en er moest in casu nog een getuige worden gehoord. In de tweede plaats is het gebruikelijk om tijdens de twee uren welke in casu aan het verhoor van de laatste getuige voorafgingen een maaltijd te nuttigen, zodat het aan verzoekers verdediger gelaten tijdbestek stellig niet voldoende kon zijn om de laatste hand te leggen aan een conclusie of pleitnota welke vervolgens aan het tot aanstelling bevoegde gezag moest worden toegezonden.

Ten onrechte wil verzoeker voorts een argument ontleenen aan vergelijking van de onderhavige procedure met een strafgeding. Enerzijds is hier niet van een strafgeding sprake; anderzijds kan de verdediger juist in geval van strafvervolgning dagen tevoren reeds inzage nemen van het strafdossier, waarin eventuele getuigenverklaringen zijn opgenomen. Van dit alles is in casu geen sprake geweest.

En al moge het enerzijds waar zijn, dat de Commissie op grond van Bijlage IX vóór haar beslissing van de door verzoekers raadsman gebezigde argumenten geen kennis behoeft te hebben genomen, anderzijds kan uit de artikelen 87, lid 2, en 7 van het Statuut — volgens welke de betrokken

ambtenaar tevoren moet worden gehoord — worden afgeleid, dat dit recht (op verhoor) ook aan de verdediger toekomt.

Verzoeker brengt vervolgens in herinnering, dat het principe van eerbiediging van de rechten der verdediging in de rechtsstelsels van een aantal Lid-Staten als ongeschreven rechtsbeginsel is opgenomen, hetgeen evenwel aan zijn dwingend karakter geen afbreuk doet en voorts dat, naar reeds werd betoogd, de beginselen van de Verklaring van de rechten van de mens ook in het gemeenschapsrecht toepassing behoren te vinden. Verzoekers raadsman heeft weliswaar in zijn pleidooi waardering uitgesproken voor de objectiviteit welke de tuchtraad aan de dag heeft gelegd, doch dit wil niet zeggen dat verweerster hem thans het recht zou mogen ontzeggen bepaalde bedenkingen, 's raads werkzaamheden betreffende, naar voren te brengen. In de eerste plaats hadden bedoelde waarderende woorden geen betrekking op nog door de tuchtraad te verrichten werkzaamheden; in de tweede plaats trad de tuchtraad ten deze tegelijkertijd als rechter en als partij op, zodat verzoekers verdediger zijn bezwaren tegen het onderzoek van de raad pas naar voren kan brengen nadat de raad zijn advies heeft uitgebracht.

Verweerster heeft er bij dupliek op gewezen, dat verzoekers raadsman nadat des ochtends de drie eerste getuigen waren gehoord, de beschikking had over nagenoeg alle „gegevens betreffende de instructie” welke hij voor zijn pleidooi behoefde en dat er na het verhoor van de vierde getuige voor hem hoogstens aanleiding heeft bestaan tot enige aanvullende opmerkingen.

Zij houdt voorts vol, dat in casu geenszins de laatste hand behoefde te worden gelegd aan een tekst welke „vervolgens aan het tot aanstelling bevoegde gezag moest worden toegezonden”; in geen enkele statutaire bepaling is de mogelijkheid voorzien van een door verzoeker tot genoemd gezag te richten pleitnota, terwijl uit deze voorschriften al evenmin kan worden afgeleid, dat bedoeld gezag, alvorens zijn beslissing te nemen en nadat de procedure voor de tuchtraad is afgesloten, de verdediger heeft te horen.

4. Schending van artikel 7, lid 3, van Bijlage IX van het Statuut

Uit de artikelen 7, lid 3, van Bijlage IX van het Statuut, en 87, lid 1, van het Statuut, blijkt volgens *verzoeker* duidelijk, dat het tot aanstelling bevoegd gezag gehouden is zelf tot verhoor van de betrokken ambtenaar over te gaan en deze taak aan niemand mag delegeren. In casu heeft de Commissie, alvorens te beslissen, Buurman, directeur van het Directoraat-Generaal Administratie en Personeel, tot dit verhoor aangewezen.

Ook al ware zodanige delegatie mogelijk geweest, dan nog deden zich in casu een aantal overmacht opleverende omstandigheden, namelijk ziekte — hevige kiespijn — voor, welke het verhoor onmogelijk hebben gemaakt. Verzoeker heeft Buurman bovendien op 2 juli 1967 medegedeeld, dat hij zowel bereid was zich mondeling te verantwoorden als hem een nota te doen toekomen.

Verweerster antwoordt dat men, gezien de ingewikkelde structuur der instelling en de vele aan haar toevertrouwde taken, de bedoelingen van de auteurs van het Verdrag geweld aan zou doen door er uit af te leiden dat de Commissie, alvorens tot haar collegiale eindbeslissing te komen, *zelf* op een daartoe te houden zitting de betrokken ambtenaar zou moeten horen en niet bevoegd zou zijn daarmede een medewerker van hoge rang te belasten. De bewoordingen van artikel 7 verzetten zich niet tegen een zodanige delegatie van bevoegdheden.

Voor zoveel de onmogelijkheid van het verhoor betreft zij er op gewezen, dat Van Eick zich daaraan, blijkens het door Buurman opgemaakte procesverbaal, zonder meer heeft onttrokken.

Verweerster wijst er ten slotte op, dat verzoeker nopens de aard van de door haar ingeroepen (reeks) „overmacht opleverende omstandigheden” geen enkele toelichting heeft gegeven. En wat zijn beroep op „hevige kiespijn” betreft: uit de overgelegde geneeskundige verklaring blijkt niet dat de toestand van zijn gebit destijds tot klachten aanleiding gaf noch ook dat zulke klachten verzoeker hebben belet op 28 juni 1967 ten verhoore te verschijnen. In ieder geval heeft hij zich daardoor niet laten weerhouden een in de avond van 27 juni 1967 door de Commissie aangeboden cocktail bij te wonen en een gesprek te voeren met een aantal collega's.

Verzoeker heeft doen zeggen voor repliek, dat de door *verweerster* aan de artikelen 7, lid 3, van Bijlage IX, en 87, lid 1, van het Statuut gegeven uitlegging tot het minstgenomen merkwaardige resultaat zou leiden, dat een college van door de Commissie aangewezen hoge ambtenaren, die alle besprekingen, onderzoeken en proceshandelingen hebben gevolgd en zowel de getuigen als de betrokken ambtenaar hebben verhoord, alleen maar een niet-bindend advies zou kunnen uitbrengen, terwijl daarentegen het optreden van één enkele ambtenaar, niet van hogere rang dan de meeste leden van de tuchtraad, die de besprekingen niet heeft bijgewoond en (in casu) verzoeker niet heeft gehoord, aanleiding zou kunnen geven tot een definitieve beslissing, welke het advies van de raad krachteloos maakt.

Verzoeker heeft er op gewezen, dat zowel uit de desbetreffende voorschriften van het Statuut als uit de verwijzingen naar de rechtsstelsels der Lid-Staten kan worden afgeleid, dat een collegiale rechtsprekende beslissing slechts door een eveneens collegiale uitspraak van het hogere gezag haar rechtsgeldigheid kan verliezen. In casu stond het alleen aan de Commissie vrij om, na kennis genomen te hebben van de zaak en na verzoeker te hebben gehoord, zich aan 's raads advies niet te conformeren. Buurman was daartoe in casu kennelijk onbevoegd.

Frappant is trouwens de voortvarendheid, door Buurman aan de dag gelegd ten einde zich met dit verhoor te zien belast, als gevolg waarvan hem op 22 juni 1967, een dag voordat de raad zijn advies uitbracht, de hier bedoelde delegatie werd verleend; reeds deze gang van zaken maakt een weinig reguliere indruk.

Verzoeker voegt hieraan toe, dat Buurman blijkens zijn rapport van 29 juni 1967, hem eerst in de avond van 27 juni het advies van de raad

heeft doen toekomen met uitnodiging aan verzoeker en zijn raadsman zich de volgende dag te 9.15 uur daarover uit te laten. Nadat deze bijeenkomst wegens verhindering van zijn raadsman een dag was uitgesteld heeft verzoeker de heer Buurman laten weten, dat hij wegens hevige kiespijn niet kon verschijnen. Dit heeft Buurman er niet van weerhouden te concluderen, dat betrokkene niet had kunnen worden gehoord, terwijl de Commissie gemeend heeft „bij verstek” te moeten beslissen.

Verweerster heeft voor haar beweringen betreffende verzoekers hevige kiespijn geen enkel bewijs bijgebracht, terwijl toch uit de bij het verzoek overgelegde geneeskundige verklaring kon blijken, dat verzoekers mededelingen dienaangaande op waarheid berustten. Inderdaad heeft verzoeker de cocktail van 27 juni 1967 bijgewoond, doch dit sluit niet uit dat hij 24 uur nadien lijdende was aan een zodanige hevige kiespijn, dat hij niet bij Buurman kon verschijnen en zich naar de tandarts moest begeven.

Verzoeker wijst er ten slotte op, dat bij het Nederlandse exemplaar van de brief van Funck van 5 juli 1967 een — eveneens 5 juli 1967 gedagtekend — Nederlands afschrift van het besluit der Commissie als bijlage gevoegd was. Bij de Franse versie van die brief — die hem enkele dagen later werd toegezonden — waren echter ongedateerde afschriften gevoegd.

Verweerster merkt naar aanleiding hiervan op :

- dat de door de Commissie aan artikel 7, lid 3, van Bijlage IX, gegeven uitlegging in het geheel niet „merkwaardig” mag worden genoemd. Degene die tot het in dit voorschrift bedoelde verhoor heeft over te gaan, heeft tot taak nota te nemen van de opmerkingen van de ambtenaar nopens de conclusies waartoe de voor de tuchtraad gevoerde procedure aanleiding heeft gegeven. Dit verhoor is derhalve bestemd om aan betrokkene het laatste woord te geven voordat het tot aanstelling bevoegde gezag zijn beslissing neemt. Tijdens dit verhoor bestaat er geen gelegenheid tot een „uiteenzetting van de weren van betrokkene’s raadsman”, aangezien deze laatste eerst aan het woord komt wanneer de voor de tuchtraad gevoerde gedachtenwisseling wordt gesloten. Voorts worde opgemerkt, dat noch verzoeker noch zijn raadsman tijdens de tuchtprocedure de wettigheid van de aan Buurman gegeven delegatie heeft betwist.
- voor zoveel betreft de aan Buurman toegeschreven „voortvarendheid”, waarmede hij de Commissie om zodanige delegatie zou hebben verzocht : dat het als een blijk van goed bestuur kan worden beschouwd dat men, toen de procedure voor de tuchtraad ten einde liep, tijdig administratieve maatregelen heeft willen nemen om de Commissie in de gelegenheid te stellen tot een eindbeslissing te komen. Buurman, destijds plaatsvervangend Directeur-Generaal Administratie, heeft in deze hoedanigheid de Commissie voorgesteld hem bedoelde delegatie te verlenen, zulks in verband met de omstandigheid dat het mandaat van de leden der Commissie

(wegens de fusie der Uitvoerende Organen per 6 juli 1967) zeer spoedig zou expireren. (Verweerster betwist met klem van redenen, dat het optreden van Buurman op enigerlei wijze tot de door de Commissie genomen beslissing heeft geleid.)

- Wat betreft het door Buurman opgemaakte rapport, waarin verzoekers niet-verschijning wordt gemeld: er moge aan worden herinnerd, dat Buurman verzoeker op 23 juni 1967 had verzocht zich met de secretaris van de tuchtraad in verbinding te stellen, opdat tot het in artikel 7, lid 3, bedoelde verhoor zou kunnen worden overgegaan. Dat de kennisgeving van de raad verzoeker eerst op 27 juni 1967 kon worden betekend, was een gevolg van het feit dat hij zich weer eens zonder verlof van zijn superieuren van zijn standplaats, Ispra, had verwijderd.
- Dat verzoeker zelf heeft te bewijzen, dat de door hem gestelde pijnen — waaraan hij op 28 juni 1967 zou hebben geleden — het hem des anderen daags ten enenmale onmogelijk hebben gemaakt ten verhoore te verschijnen, terwijl in de geneeskundige verklaring van 5 juli 1967 alleen zeer in het algemeen melding wordt gemaakt van een door verzoeker sedert 6 mei 1967 ondergane behandeling. Het is voorts, minstgenomen, merkwaardig dat verzoeker het in zijn brief van 2 juli 1967 niet nodig heeft geacht enige toespeling op zijn gezondheidstoestand of op zijn behandeling door een tandarts te maken; en de verklaring van de tandarts is eerst in oktober bij indiening van het verzoekschrift overgelegd.
- Dat de in de brief van Funck van 5 juli 1967 voorkomende verwijzing naar het besluit van 4 juli 1967 juist is. De Commissie heeft haar besluit inderdaad op 4 juli 1967, de dag voordat verzoekers brief van 2 juli 1967 haar bereikte, genomen. Het doet dan weinig ter zake, dat de in het Nederlands gestelde expeditie van dit besluit gedateerd is op 5 juli 1967: aan zulk een punt van ondergeschikte betekenis mogen niet de door verzoeker gewenste vexatoire gevolgtrekkingen worden verbonden.

5. *De vraag, of het bestreden besluit onvoldoende met redenen omkleed is c.q. op onjuiste overwegingen berust*

a) De niet-terugzending van het beoordelingsrapport

Verzoeker merkt op, dat de overwegingen op dit punt van het advies van de tuchtraad afwijken, immers anders dan in dit advies wordt geen melding gemaakt van het feit dat Van Eick op zich nam bedoeld stuk alsnog ten spoedigste in te zenden.

b) Het buiten beschouwing laten van verzachtende omstandigheden

Verzoeker wijst er op, dat de tuchtraad in een der overwegingen van zijn advies bij wege van verzachtende omstandigheid rekening had gehouden met de „ernstige teleurstelling, welke Van Eick heeft ondervonden toen in 1962 werkzaamheden waarop hij zich had toegelegd kwamen te

vervallen". Zodanige overweging komt in het bestreden besluit niet voor, zodat niet kan worden uitgemaakt of de Commissie gemeend heeft hieraan zonder meer te moeten voorbijgaan dan wel redenen aanwezig heeft geacht in zoverre geen verzachtende omstandigheid aan te nemen.

Verweerster heeft doen zeggen voor antwoord, dat geen enkele positieve rechtsregel de Commissie voorschrijft gewag te maken van alle omstandigheden welke de tuchtraad in zijn overwegingen betrok of zich uit te spreken nopens de redenen welke haar ertoe leidden op dezelve niet in te gaan. Anderzijds vermocht verzoekers bereidverklaring het beoordelingsrapport alnog terug te zenden de ernst van het begane verzuim geenszins weg te nemen. Integendeel, het zou een verzwarende omstandigheid hebben kunnen opleveren, indien hij zich daartoe niet bereid verklaard had.

De door Van Eick ondervonden „ernstige teleurstelling” is door de tuchtraad niet als „verzachtende omstandigheid” in aanmerking genomen, immers de term „verzachtende omstandigheden” — eigen aan het strafrecht van sommige Lid-Staten — kan naar zijn aard niet zonder meer ook op het terrein van het tuchtrecht worden gehanteerd, aangezien voor dit laatste andere regels gelden.

Verzoeker doet zeggen voor repliek, dat het een zeer merkwaardige indruk maakt dat de Commissie de overwegingen van de tuchtraad — de enige gegevens waarvan zij bij haar besluit kon uitgaan — woordelijk heeft overgenomen, doch zonder nadere verklaring aan de voor Van Eick gunstige overwegingen is voorbij gegaan, om vervolgens te concluderen tot een zwaardere straf dan door de raad was voorgesteld. Weliswaar was de Commissie door genoemd advies niet gebonden, maar voor zoveel zij ervan afweek had zij haar besluit moeten motiveren en betrokkene vooraf dienen te horen.

Bovendien stelt verweerster ten onrechte, dat het begrip „verzachtende omstandigheden” in het tuchtrecht der Commissie niet bekend is; immers het gaat hier niet om omstandigheden in de zin der wet, doch om omstandigheden van feitelijke aard, welke de tuchtraad meende in zijn overwegingen te moeten betrekken.

Verweerster wijst er nogmaals op, dat de tuchtraad alleen maar een advies uitbrengt aan het tot aanstelling bevoegd gezag, dat ten volle bevoegd is om de overwegingen van het advies deels wel en deels niet over te nemen. Dat de Commissie in casu bepaalde overwegingen betreffende de terugzending van het beoordelingsrapport (dat op dit ogenblik nog steeds niet is teruggezonden) niet overnam, houdt verband met haar zienswijze dat verzoekers bereidverklaring daartoe alnog over te gaan te laat kwam en — de ernst van — het begane verzuim onverlet laat.

De door Van Eick bedoelde „ernstige teleurstelling” heeft de Commissie niet in haar overwegingen betreffende de gezamenlijke tegen hem ingebrachte bezwaren betrokken op grond, dat de feiten een ernstiger karakter droegen dan daaraan door de tuchtraad was toegekend, in aanmerking genomen dat de in dit verband genoemde terechtwijzingen niet tot enig resultaat hadden geleid.

6. *De onjuistheid van bepaalde feitelijke overwegingen van het bestreden besluit*

Verzoeker doet opmerken, dat het bestreden besluit de eerste overweging van het advies van de tuchtraad betreffende „de gezamenlijke tegen verzoeker ingebrachte bezwaren” in zoverre heeft gewijzigd, dat de Commissie ook in aanmerking nam „Van Eick meermalen te hebben gewezen op de dringende noodzaak zijn gedrag te wijzigen”, terwijl hem evenwel nimmer een andere waarschuwing heeft bereikt dan die vervat in de gedeeltelijk in het rapport der Commissie aan de tuchtraad weergegeven brief van Funck van 24 juni 1965, welke nimmer het voorwerp van een bespreking heeft uitgemaakt. Ten onrechte gewaagt de Commissie derhalve van meerdere terechtwijzigingen. De destijds aan Van Eick verweten feiten hadden bovendien reeds lang vóór zijn tewerkstelling in de bibliotheek plaatsgevonden.

Verweerder antwoordt, dat anders dan verzoeker stelt :

- verzoeker meermalen werd gewaarschuwd;
- bedoelde passage van het bestreden besluit niet in de eerste plaats betrekking heeft op de brief van Funck van 24 juni 1965, doch op alle (veelvuldige) terechtwijzigingen welke Van Eick mondeling en schriftelijk door zijn superieuren zijn gegeven.

Verzoeker antwoordt dat in het advies van de tuchtraad alleen van de brief van Funck melding wordt gemaakt. Weliswaar zijn bepaalde feiten hem nadien meermalen verweten, doch het ware onjuist te stellen, dat hij naar aanleiding van dezelve is berispt.

Verweerder verklaart op dit punt verzoekers repliek niet te begrijpen; zij meent dat verzoeker zichzelf menigmaal tegenspreekt en verwijst daarom naar hetgeen zij in haar conclusie van antwoord heeft betoogd.

7. *De grief, dat het advies van de tuchtraad en het bestreden besluit onjuist dan wel onvolledig zijn*

Verzoeker stelt ten slotte dat de tweede overweging van het advies van de tuchtraad en de derde overweging van het besluit der Commissie zich niet verdragen met de door de Commissie zelve genoemde verklaring van Eder en met de stukken EUR/C/1261 en 1262/67 welke bij het rapport van de Commissie aan de tuchtraad gevoegd zijn.

In deze verklaring wordt gezegd, dat verzoeker routinewerkzaamheden heeft verricht en ook aan andere werkzaamheden dan die welke hem met zoveel woorden zijn opgedragen heeft deelgenomen.

Het is bovendien onjuist te stellen dat hij heeft geweigerd bepaalde werkzaamheden te verrichten onder voorwendsel dat die niet van zijn niveau waren. Voor zoveel van zodanige weigering sprake is geweest, ging het om werkzaamheden welke werkelijk niet van zijn niveau waren. Nochtans heeft hij bewijzen van goede wil en initiatief willen leveren, doch zijn initiatieven zijn hem soms verweten, zodat hij gemeend heeft behoedzaam tewerk te moeten gaan.

Na te hebben opgemerkt dat de verklaringen van Eder niet op de in voormelde overwegingen bedoelde feiten betrekking hadden, wijst *verweerster* er op, dat Eder geenszins heeft verklaard dat verzoeker aan „andere werkzaamheden dan die welke hem met zoveel woorden zijn opgedragen” heeft deelgenomen en dat noch uit het advies van de raad noch uit het bestreden besluit noch uit de conclusie van antwoord blijkt, dat verzoeker zulke werkzaamheden heeft verricht.

Wat voorts het argument betreft, dat de aan verzoeker in de bibliotheek opgedragen werkzaamheden niet van zijn ambtelijk niveau waren: verzoeker heeft deze grief voor het eerst bij repliek voorgedragen, zodat zij een nieuw middel, als bedoeld in artikel 42, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering oplevert. Verzoeker kan in deze grief derhalve niet worden ontvangen.

In ieder geval wordt met klem betwist, dat verzoeker zich in de vervulling van zijn taak met werkzaamheden van het niveau van adjunct-bibliothecaris belast heeft gezien.

B — De gevorderde schadevergoeding

Verzoeker stelt, dat hij zich na nietigverklaring der bestreden handelingen — ten titel van schadevergoeding — in het bezit wenst te zien gesteld van :

- zijn bezoldiging cum annexis, zulks sedert 1 augustus 1967;
- een vergoeding voor door hem in de tuchtprocedure gemaakte kosten van verdediging, reiskosten, enzovoort;
- een vergoeding van geleden immateriële schaden, verband houdende met de aanzienlijke moeilijkheden welke met zijn ontslagverlening zijn gegaard gegaan.

Verweerster acht het verzoek tot nietigverklaring om de hiervoor uiteengezette redenen niet gegrond, zodat ook de daaraan verbonden geldelijke vorderingen moeten worden verworpen.

Zelfs al zou het Hof de bestreden besluiten geheel of gedeeltelijk nietig verklaren, dan nog zou volgens *verweerster* het verzoek om vergoeding der beweerdelijk geleden immateriële schade moeten worden verworpen, aangezien zodanige schade door nietigverklaring reeds zou worden hersteld (men zie de gevoegde zaken 18 en 35-65);

TEN AANZIEN VAN HET RECHT

De ontvankelijkheid

Overwegende dat het beroep strekt tot nietigverklaring van de door de tuchtraad gevolgde procedure, het door de raad uitgebrachte advies en het door de Commissie genomen besluit tot ontslagverlening aan verzoeker;

Overwegende dat volgens artikel 91, lid 1, van het Statuut van de ambtenaren alle geschillen (tussen de Gemeenschap en een persoon waarop

het Statuut van toepassing is) welke een „voor deze persoon bezwarend besluit” betreffen aan het Hof van Justitie kunnen worden voorgelegd;

dat de door de tuchtraad gevolgde procedure bestaat uit een aantal maatregelen, welke een strikt voorbereidend karakter dragen en voor betrokkene alleen bezwarend kunnen zijn voor zoveel zij op het door de raad uit te brengen advies van invloed zijn;

dat verzoeker in zoverre derhalve in zijn verzoek niet kan worden ontvangen en de met betrekking tot de procedure voorgedragen grieven bij de behandeling der tegen 's raads advies voorgedragen bezwaren dienen te worden besproken;

De hoofdzaak

A — *De gevorderde nietigverklaring van het advies van de tuchtraad*

Overwegende dat verzoeker allereerst stelt, dat de door de tuchtraad gevolgde procedure met het Statuut van de ambtenaren, met name met de artikelen 4, 6 en 7 van Bijlage IX in strijd is;

Overwegende dat de raad namelijk volgens verzoeker door slechts een deel der hem door verzoeker opgegeven getuigen te willen horen genoemd artikel 4 heeft geschonden;

Overwegende dat in alinea 2 van bedoeld artikel aan een ambtenaar die zich heeft te verantwoorden het recht wordt toegekend getuigen ten verhoore door de raad op te roepen;

dat de raad, ofschoon uit hoofde van de hem in Bijlage IX toegekende bevoegdheden een adviserend orgaan van het tot aanstelling bevoegde gezag, gehouden is bij de vervulling van zijn taak de grondbeginselen van het procesrecht te eerbiedigen;

dat de raad op grond van deze beginselen niet mag weigeren in te gaan op een tot getuigenverhoor strekkend verzoek, waarin de feiten nopens welke die getuige(n) ware(n) te horen — en de redenen waarom tot hun verhoor ware over te gaan — nauwkeurig zijn omschreven;

dat hij zich echter zowel een oordeel heeft te vormen omtrent het belang van het gevraagde verhoor voor het onderwerp van geschil als omtrent de vraag, of daartoe de opgegeven getuigen moeten worden gehoord;

Overwegende dat de raad in beginsel het verhoor van slechts een deel der door verzoeker opgegeven getuigen voor de instructie der zaak voldoende mocht achten;

dat verzoeker voorts, toen hem 's raads beslissing slechts een deel dezer getuigen te horen was bekend, noch schriftelijk noch ter gelegenheid van hun verhoor de raad heeft verzocht alsnog de overige in zijn verzoek van 1 juni 1967 bedoelde getuigen te horen;

dat de raad het er in deze omstandigheden voor kon en mocht houden, dat verzoeker zijn aanvankelijk verzoek niet handhaafde en zich met 's raads oordeel verenigde;

dat het eerste middel derhalve als ongegrond moet worden verworpen;

Overwegende dat verzoeker stelt dat hij de handelingen van onderzoek, bedoeld in 's raads besluit van 28 april 1967 eerst achteraf heeft kunnen volgen;

dat de raad voorts een zijner leden heeft gehoord omtrent het project-Bird, zonder betrokkene in de gelegenheid te stellen dienaangaande opmerkingen te maken;

dat er in zoverre sprake is geweest van een onder dekking van het raadkamergeheim met gesloten deuren gehouden getuigeverhoor;

dat op grond van een en ander niet kan worden gesproken van een onderzoek op tegenspraak als in artikel 6, lid 1, van Bijlage IX voorgeschreven;

Overwegende dat voormeld artikel 6, lid 1, bepaalt dat de tuchtraad, indien hij zich onvoldoende voorgelicht acht aangaande de ten laste gelegde feiten of de omstandigheden waaronder die feiten hebben plaatsgehad, een onderzoek op tegenspraak kan gelasten;

dat de behandeling in casu blijkt het proces-verbaal van de vergadering van 28 april 1967 heeft bestaan in een onderzoek der in het rapport der Commissie aan de raad genoemde stukken;

dat als onbetwistbaar vaststaat, dat de inhoud van alle hiertoe aan de raad toegezonden stukken — alsook die van de processen-verbaal van alle door de raad gehouden zittingen — terstond volledig aan verzoeker is medegedeeld;

dat het contradictoire karakter van het onderzoek niet medebrengt, dat belanghebbende bij het onderzoek dezer stukken door het rapporterend lid van de raad dan wel bij het in de loop van de instructie aan diens collega's uit te brengen rapport moet worden betrokken, doch alleen dat hij van de gang van het onderzoek op de hoogte moet worden gehouden en in de gelegenheid dient te worden gesteld tempore utili zijn opmerkingen nopens de verzamelde gegevens in te dienen;

dat hieraan blijktens het dossier door mededeling van de inhoud van voormelde stukken en processen-verbaal is voldaan;

Overwegende voor zoveel betreft de uiteenzetting nopens het project-Bird, dat sprake was van door een lid van de raad aan zijn collega's verstrekte informatie, bedoeld tot beter begrip van het tot de stukken van onderzoek behorende rapport-Bird;

dat zulke inlichtingen door een der leden van de raad aan zijn collega's verstrekt deel uitmaken van het intern beraad van de raad, zodat daaromtrent geen mededeling kan worden gedaan;

dat dit middel derhalve moet worden verworpen;

Overwegende dat verzoeker er zich voorts op beroept, dat de procedure voor de tuchtraad in strijd met de voorschriften is gevoerd, aangezien de raad de rechten van de verdediging niet heeft geëerbiedigd;

dat de raad immers aan verzoekers raadsman onvoldoende tijd zou hebben gelaten om een nota op te stellen ten einde de Commissie in de gelegenheid te stellen kennis te nemen van zijn voor de raad gehouden

slotpleidooi en haar een toelichting te geven nopens betekenis en inhoud der tijdens de procedure alsnog overgelegde stukken;

Overwegende dat het voor de raad gehouden slotpleidooi niet schriftelijk behoeft te worden vastgelegd, omdat het alleen voor de raad bestemd is;

dat de raad mede aan de hand van het pleidooi een met redenen omkleed advies kan uitbrengen nopens de strafmaatregel waartoe de vastgestelde feiten haars inziens aanleiding behoren te geven;

dat het tot aanstelling bevoegde gezag blijkens artikel 7, lid 3, van Bijlage IX van het Statuut zijn beslissing neemt na van dit advies te hebben kennisgenomen en na de betrokken ambtenaar te hebben gehoord;

dat de ambtenaar op grond van voormelde bepaling voorts in de gelegenheid moet worden gesteld om aan het tot aanstelling bevoegd gezag zijn opmerkingen betreffende het advies van de raad in te dienen en, desgewenst, het belang van overgelegde stukken van welke zij zich wenst te bedienen toe te lichten;

Overwegende dat verzoeker de tweede overweging van het advies met de door Eder op de vierde zitting van de raad afgelegde verklaring in strijd acht;

dat verzoeker immers blijkens die verklaring routinewerkzaamheden zou hebben verricht en aan andere werkzaamheden dan hem uitdrukkelijk waren opgedragen zou hebben deelgenomen;

Overwegende dat verzoeker blijkens bedoelde getuigeverklaring, welke in het proces-verbaal van 's raads vierde zitting is opgenomen, ter gelegenheid van een hem in 1966 opgedragen studie betreffende het door de reactoren voortgebrachte lawaai niet het nodige initiatief aan de dag heeft gelegd om te verzekeren dat zijn gewone werkzaamheden voortgang zouden vinden;

dat van enigerlei tegenspraak tussen bedoelde verklaring en voormelde overweging derhalve niet kan worden gesproken;

dat het middel derhalve als niet-gegrond moet worden verworpen;

Overwegende dat een en ander tot de conclusie leidt, dat de procedure voor de tuchtraad overeenkomstig het Statuut is gevoerd en dat het op 23 juni 1967 aan het einde dezer procedure door de raad gegeven advies als rechtsgeldig moet worden beschouwd;

B — De gevorderde nietigverklaring van het ontslagbesluit

Overwegende dat verzoeker betoogt, dat de opdracht door de Commissie gegeven aan Buurman, als directeur werkzaam op het Directoraat-Generaal Administratie, met artikel 7, lid 3, van Bijlage IX van het Statuut in strijd is;

dat het tot aanstelling bevoegde gezag immers op grond van dit voorschrift — in verband met artikel 87, lid 1, van het Statuut — gehouden is de betrokken ambtenaar zelf te horen en zijn rechtsmacht niet aan een ander mag delegeren;

Overwegende dat in voormeld artikel 7, lid 3, wordt bepaald dat het tot aanstelling bevoegd gezag binnen één maand zijn besluit neemt, „na de ambtenaar te hebben gehoord”;

dat deze laatste woorden niet met behulp van lid 1 of lid 2 van artikel 87 van het Statuut kunnen worden uitgelegd, aangezien deze laatste bepalingen op andere gevallen — c.q. andere stadia van de tuchtprocedure — betrekking hebben dan waarvan in casu sprake is;

dat de gegrondheid van verzoekers middel derhalve alleen aan de hand van artikel 7, lid 3, van Bijlage IX kan worden beoordeeld;

Overwegende dat dit artikel, gezien de ernst van de strafmaatregelen waartoe de in Bijlage IX bedoelde procedure kan leiden en de gebezigde terminologie, als een voorschrift stricti juris is te beschouwen;

dat het is te verstaan in die zin, dat het tot aanstelling bevoegde gezag verplicht is zelf tot het verhoor van de betrokken ambtenaar over te gaan;

dat wanneer het tot aanstelling bevoegde gezag om redenen van dienstbelang meent een of meer van zijn leden met het verhoor van de betrokken ambtenaar te moeten belasten, het daartoe alleen met eerbiediging van voormeld beginsel mag overgaan, terwijl de rechten van belanghebbende moeten zijn gewaarborgd;

Overwegende dat hieraan in casu niet is voldaan, nu het verhoor van betrokkene door het tot aanstelling bevoegde gezag aan een ambtenaar van de instelling is opgedragen;

dat deze handelwijze onwettig moet worden geacht;

dat het den Hove derhalve voorkomt dat het besluit is genomen zonder dat de in artikel 7, lid 3, van Bijlage IX van het Statuut gestelde voorwaarde is nageleefd, zodat het moet worden nietig verklaard;

C — *De gevorderde schadevergoeding*

Overwegende dat verzoeker heeft geconcludeerd dat het den Hove behage te verstaan, dat hij er ingevolge vernietiging van het besluit der Commissie recht op heeft om met ingang van 1 augustus 1967 in het genot te worden gesteld van zijn bezoldiging en van alle aan zijn ambtelijke status verbonden voordelen;

Overwegende dat de gevordere maatregel de tenuitvoerlegging betreft van het door het Hof te wijzen arrest tot nietigverklaring van het ontslagbesluit;

dat de Commissie ingevolge artikel 149 van het E.G.A.-Verdrag gehouden is de maatregelen te nemen, welke ter uitvoering van het arrest van het Hof van Justitie nodig zijn;

dat op dit onderdeel van de eis derhalve niet behoeft te worden beslist;

Overwegende dat verzoeker zich voorts ten titel van schadevergoeding een bedrag van Bfr 25 000 wenst te zien toegekend, wegens reiskosten en tijdens de tuchtprocedure gemaakte kosten van verdediging, hebbende hij

zich het recht voorbehouden de eis in zoverre in de loop van het geding aan te vullen;

Overwegende dat wanneer de tuchtprocedure leidt tot een der in artikel 86, lid 2, sub c tot en met g, van het Statuut genoemde maatregelen, de tijdens de tuchtprocedure op initiatief van de ambtenaar ontsane kosten, met name het honorarium van een verdediger die niet tot een der drie Europese Gemeenschappen behoort, ingevolge artikel 10 van Bijlage IX van het Statuut te zijnen laste blijven;

Overwegende dat, gezien de uit te spreken nietigverklaring van het bestreden ontslagbesluit, de tegen verzoeker geopende tuchtprocedure niet tot een der in genoemd artikel voorziene strafmaatregel leidt;

dat in deze stand van het geding op dit onderdeel van de eis derhalve niet behoefte te worden beslist;

Overwegende dat verzoeker ten slotte vordert, dat hem de immateriële schade zal worden vergoed welke hij heeft geleden wegens de aanzienlijke moeilijkheden waartoe zijn ontslagverlening heeft geleid;

Overwegende dat verzoeker aard en omvang dezer moeilijkheden ongenoegzaam heeft toegelicht;

dat zijn vordering derhalve in zoverre moet worden verworpen;

Ten aanzien van de kosten

Overwegende dat ingevolge artikel 69, paragraaf 2, alinea 1, van het Reglement voor de procesvoering de in het ongelijk gestelde partij in de kosten van het geding wordt verwezen;

dat verweerster als de in het ongelijk gestelde partij in die kosten moet worden verwezen;

Gezien de stukken;

Gezien het rapport van de Rechter-Rapporteur;

Gehoord partijen in hun pleidooien;

Gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal;

Gezien het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, met name de artikelen 149 en 152;

Gezien het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, met name de artikelen 25, 87 en 91 alsmede Bijlage IX;

Gezien het als bijlage bij het Verslag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie gevoegde Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie;

Gezien het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie der Europese Gemeenschappen, met name artikel 69;

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste Kamer),

1. Verklaart het door de Commissie van de E.G.A. ter zitting van 4 juli 1967 ten aanzien van A. Van Eick genomen ontslagbesluit nietig;
2. Verklaart het beroep, voor zoveel gericht tegen het advies van de tuchtraad, ongegrond en verwerpt het in zoverre;
3. Wijst de vordering van schadevergoeding wegens beweerdelijk geleden immateriële schade af;
4. Verstaat, dat op de overige onderdelen van de eis niet behoeft te worden beslist;
5. Veroordeelt de Commissie van de Europese Gemeenschappen in de kosten van het geding.

Gedaan te Luxemburg op elf juli negentienhonderdachtenzestig.

Donner

Monaco

Mertens de Wilmars

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op elf juli negentienhonderdachtenzestig.

De Griffier,
A. Van Houtte

De President van de Eerste Kamer,
A.M. Donner

**Conclusie van de Advocaat-Generaal K. Roemer
van 12 juni 1968¹**

Mijnheer de President, mijne heren Rechters,

Ik heb thans mijn standpunt te bepalen nopens een tuchtprocedure welke met verzoekers ontslag als ambtenaar van de Euratom-Commissie is geëindigd. Het gaat, in het kort, om de navolgende feiten.

Verzoeker is een Nederlands staatsburger; na beëindiging van zijn studies te Delft was hij een aantal jaren als natuurkundig ingenieur en spe-

¹ — Vertaald uit het Duits.